

Eco nsultancy bv

- ❖ Bodemonderzoek
- ❖ Waterbodemonderzoek
- ❖ Milieu-advisering

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

LEEMWEG (ONG.)

GEMEENTE BORNE

Project: BRN.WES.ECO
Rapportnummer: 06092503
Status: Eindrapportage
Datum: 28 september 2006
Opdrachtgever: Westerdiep Adviseur Milieu en Ruimte
Thomas à Kempisstraat 26
7009 KT Doetinchem
Tel. 0314 - 334887
Contactpersoon: Dhr. J.T. Westerdiep

Uitvoerder: Econsultancy bv
Havenstraat 124
7005 AG Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Fax 0314 - 365177
Mail Doetinchem@Econsultancy.nl

Opsteller: Ing. E.R. Witter
Paraaf: *EW*

Kwaliteitscontroleur: Ing. H. Boesveld
Paraaf: *[Handwritten Signature]*

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
2.	BESCHERMING CONFORM DE NATIONALE WETGEVING	1
	2.1 Flora- en faunawet	2
	2.2 Natuurbeschermingswet	2
	2.3 Ecologische hoofdstructuur (EHS).....	3
	2.4 Rode Lijsten	3
3.	GEBIEDSBESCHRIJVING	3
	3.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	3
	3.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	4
	3.3 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	4
4.	ONDERZOEKSMETHODIEK EN RESULTATEN	4
5.	ONDERZOEKRESULTATEN PER SOORTGROEP.....	5
	5.1 Vogels	5
	5.2 Vleermuizen	5
	5.3 Overige zoogdieren	6
	5.4 Amfibieën, reptielen en vissen.....	6
	5.5 Libellen en vlinders	6
	5.6 Vaatplanten.....	7
6.	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING.....	7
	6.1 Broedvogels	7
	6.2 Amfibieën	7
5.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	8

BIJLAGEN:

1. - Topografische ligging van de locatie
2. - Locatieschets
3. - Geraadpleegde bronnen

1. INLEIDING

Econsultancy bv heeft van Westerdiep Adviseur Milieu en Ruimte opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna aan de Leemweg (ong.) in de gemeente Borne.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

De quickscan flora en fauna heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie plant- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de huidige natuurwetgeving een beschermde status hebben. Deze wetgeving bestaat voornamelijk uit de Flora- en faunawet, de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en de Natuurbeschermingswet. Daarnaast wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op in de omgeving gelegen Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een literatuurstudie en een veldbezoek. Op deze wijze is inzicht verkregen over de aanwezigheid van geschikte biotopen en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd in of rond het plangebied.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en kan niet gezien worden als volwaardig ecologisch onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen uitgebreide inventarisaties uitgevoerd naar soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

2. BESCHERMING CONFORM DE NATIONALE WETGEVING

Door in de planfase van een bouwproject rekening te houden met het eventueel voorkomen van beschermde en/of zeldzame plant- en diersoorten wordt de kans vergroot, dat een populatie van een bepaalde soort overlevingskansen of migratiemogelijkheden heeft.

Zorg voor de natuurlijke rijkdommen van gebieden is dan ook een naleving van de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur en milieu (zie ook paragrafen 2.2, 2.3 en 2.4). De instrumenten die deze bescherming mogelijk maken zijn op Europees niveau vertaald in de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. De Europese wetgeving is in Nederland vertaald in de Flora- en faunawet voor de soortbescherming en in de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 voor de gebiedsbescherming. Nederland heeft daarmee de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn in nationale wetgeving verankerd. Om alle gebieden met elkaar te verbinden en om uitwisseling en verspreiding van soorten mogelijk te maken wordt er in Nederland druk gewerkt aan de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In Nederland worden diverse Rode lijsten van bedreigde soorten gehanteerd bij beoordelingen voor de aanwijzing van bescherming en compensatie.

2.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is de enige wet die de bescherming van wilde dier- en plantensoorten in Nederland regelt. In deze wet zijn de soortbeschermingsparagrafen van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn opgenomen. Dit betreft de inheemse dieren en planten die genoemd worden in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, vrijwel alle vogels op grond van de Vogelrichtlijn, alsmede het CITES verdrag (verbod op de internationale handel van bedreigde uitheemse planten en dieren). De Flora- en faunawet bevat een aantal verbodsbepalingen om de in het wild voorkomende soorten te beschermen (zie tabel I).

Tabel I. Verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Artikelnummer	Omschrijving
Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Artikel 12	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Zorgplicht (artikel 2)

Een belangrijk uitgangspunt is dat op elke burger de plicht rust om voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of in opdracht van zijn handelen of het nalaten daarvan, nadelige gevolgen voor planten of dieren kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel zich in te spannen om de nadelige gevolgen daarvan te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken.

2.2 Natuurbeschermingswet

In oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet omvat de richtlijnen van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn ten aanzien van gebiedsbescherming. Door de verankering van de Europese wetgeving in de Natuurbeschermingswet ten aanzien van gebieden zullen de termen habitat- en vogelrichtlijngebied komen te vervallen. De betreffende gebieden worden momenteel opgenomen en aangewezen als Natura-2000 gebieden.

In Nederland wordt een vergunningsstelsel toegepast waardoor een zorgvuldige afweging rondom projecten die gevolgen kunnen hebben in en op Natura-2000 gebieden gewaarborgd is. De vergunningen worden beoordeeld en afgegeven door de provincies of door de minister van LNV via Dienst Regelingen. In de aankomende jaren zullen voor alle gebieden beheerplannen opgesteld worden. In deze plannen staat wat wel en wat niet mag in en om een Natura-2000 gebied. Tot die tijd zal er per project beoordeeld moeten worden of er een mogelijk significant effect te verwachten valt op een beschermd gebied. In de Natuurbeschermingswet zijn tevens de beschermde natuurmonumenten en de Wetlands (Verdrag van Ramsar, Wetlands conventie) opgenomen.

2.3 Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De natuur in Nederland is behoorlijk versnipperd. Om daar verandering in aan te brengen werken het Rijk en de provincies sinds 1990 aan de aanleg van een duurzaam, samenhangend netwerk van grote en kleine natuurgebieden: de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is onderdeel van een Europees ecologisch netwerk en bestaat uit kerngebieden (in Nederland de Natura-2000 gebieden, Beschermd Natuurmonumenten en de Wetlands) of verweven gebieden (gericht op de verweving van landbouw, wonen en natuur) die onderling verbonden worden door ecologische verbindingszones.

Ecologische verbindingszones zijn stroken en stukjes natuur die de vaak verspreid liggende natuurgebieden met elkaar verbinden. Zo'n zone kan bestaan uit natuurvriendelijke oevers, houtsingels, bosjes, heidevelden en struweel. Maar het kan ook een serie poelen zijn, kruidrijk grasland, natte weilanden of graanakkers. Dieren en planten kunnen zich zo van het ene naar het andere leefgebied verplaatsen. Met name de kleine populaties die met uitsterven worden bedreigd, blijven hierdoor levensvatbaar. Negatieve invloed op de werking van een verbinding of aantasting van een verbinding dient vermeden en gecompenseerd te worden zodat het netwerk niet verslechtert.

2.4 Rode Lijsten

In opdracht van het Ministerie van LNV zijn voor diverse soortgroepen Rode Lijsten samengesteld, die regelmatig bijgewerkt worden. Deze Rode Lijsten vermelden van welke soorten het voortbestaan in Nederland bedreigd wordt. In door het Ministerie van LNV opgestelde soortbeschermingsplannen staat welke maatregelen genomen moeten worden om het voortbestaan van deze soorten te waarborgen. Deze soortbeschermingsplannen worden door diverse provincies gehanteerd voor compensatieverplichtingen.

3. GEBIEDSBESCHRIJVING

3.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 2.100 \text{ m}^2$) ligt aan de Leemweg (ong.), circa 1,5 km ten zuidwesten van de kern van Borne (zie bijlage 1).

De onderzoekslocatie is kadastraal bekend gemeente Borne, sectie D, nummers 6086 en 6019 (ged.).

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 28 G, 1990 (schaal 1:25.000) zijn de coördinaten van de onderzoekslocatie $X = 247.600$, $Y = 478.740$. De onderzoekslocatie is gelegen in het kilometerhok 247/478.

De onderzoekslocatie bestaat uit een aangelegde poel met omliggende begroeiing, alsmede een deel van een moestuin.

De poel heeft een diameter van circa 20 meter is na 1995 aangelegd. In het midden van de poel bevindt zich een klein eiland met begroeiing (zwarte els). De poel is begroeid met natuurlijk ogende beplanting zoals lisdodde en russen, maar tevens met niet inlandse planten zoals bamboe. Het terreindeel waar zich de poel bevindt is omgeven door een aarden wal met begroeiing van inlandse boom- en struiksoorten, zoals zwarte els en spaanse aak.

Het zuidwestelijk deel van de onderzoekslocatie is gelegen buiten de aarden wal en betreft een deel van een moestuin.

De onderzoekslocatie is gelegen in een vrij kleinschalig bewoond gebied. Ten noorden ervan bevinden zich enkele paardenweitjes en kleine boerderijen. Ten westen bevinden zich enkele woonboerderijen met siertuinen. Aan de zuidzijde bevinden zich moestuinen en bebouwing. Ten oosten van de onderzoekslocatie bevindt zich een relatief open terrein, bestaande uit grasland.

Het gebied waar de onderzoekslocatie in gelegen is staat bekend als de Lemerij en is omsloten door de snelweg A1, een spoorlijn en de bebouwde kom van Borne.

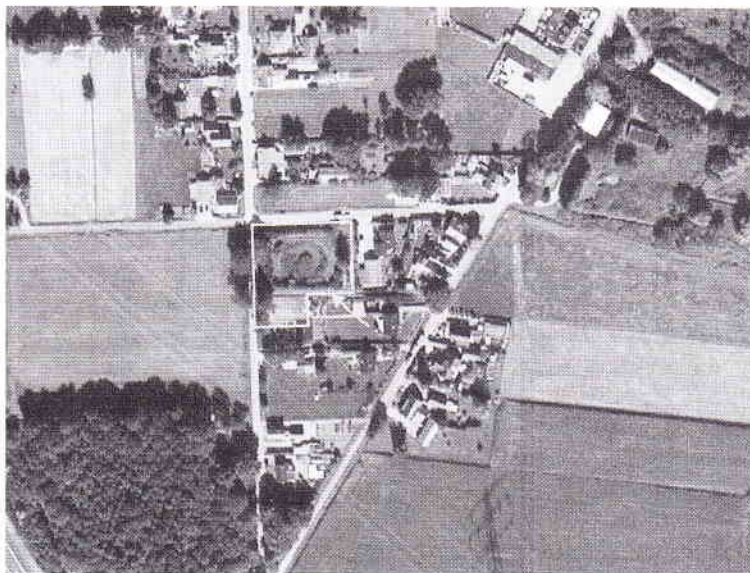

Foto 1: luchtfoto van de onderzoekslocatie en directe omgeving

3.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als vogelrichtlijn- of habitatrichtlijngebied. De onderzoekslocatie ligt niet in of in de nabijheid van een kerngebied, verbingsgebied of verwevingsgebied, behorend tot de EHS.

3.3 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De opdrachtgever is voornemens nieuwbouw op de onderzoekslocatie te realiseren. Hiermee zal de poel en alle begroeiing verdwijnen.

4. ONDERZOEKSMETHODIEK EN RESULTATEN

Aan de hand van verspreidingsatlassen en andere standaardwerken is nagegaan welke bijzondere plant- en diersoorten er voor kunnen komen binnen de onderzoekslocatie. Verder is het Natuurloket aangesproken en zijn gegevens van de provincie Overijssel geraadpleegd.

De informatie omtrent deze soorten is veelal weergegeven op kilometerhokniveau of uurhokniveau (5 x 5 kilometer). De kaart van Nederland is door de Topografische Dienst van Nederland verdeeld in blokken van 1 km², de kilometerhokken. De plaatsaanduiding van een kilometerhok bestaat uit de coördinaten van de x-as en de y-as die elkaar in de linker onderhoek van het hok snijden. Aangezien met de schaal van kilometerhokken een groter gebied wordt beschouwd dan alleen het plangebied, betekent dit niet dat de kritische soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen de begrenzing van de onderzoekslocatie. Sommige verspreidingsgegevens zijn niet erg actueel. De verspreidingsgegevens van amfibieën zijn gebaseerd op het jaarverslag van de RAVON uit 2004, aangevuld met informatie van RAVON Overijssel.

Het veldbezoek is afgelegd op 15 september 2005. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de omliggende percelen onderzocht. Tijdens het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en kritische soorten op basis van de aanwezige biotopen.

5. ONDERZOEKSRISULTATEN PER SOORTGROEP

5.1 Vogels

Broedvogels

De dichte vegetatie op de onderzoekslocatie is bij uitstek geschikt als broedbiotoop voor een aantal vogelsoorten. Het betreft voornamelijk algemeen voorkomende zangvogels zoals fitis, tjiftjaf, zwartkop en dergelijke. De poel heeft onvoldoende omvang om geschikt te zijn als broedbiotoop voor moerasvogels. Het veldbezoek is uitgevoerd buiten het broedseizoen, zodat omtrent het voorkomen van broedvogels geen uitsluitel kan worden gegeven. Er zijn echter geen broedvogels te verwachten waarvan de nesten jaarrond zijn beschermd. De begroeiing op de onderzoekslocatie is te jong om geschikt te zijn voor spechtensoorten en roofvogels.

Foto 2: geschikt broedhabitat voor zangvogels op de onderzoekslocatie

Slaapplaatsen

Sommige vogelsoorten zoals houtduif, tortelduif en huismus, maar ook ransuilen maken vooral buiten het broedseizoen gebruik van gemeenschappelijke slaapplaatsen. Meestal wordt hierbij beschutting gezocht in de vorm van dichte begroeiing, dan wel de veiligheid van open water. De begroeiing op het eiland vormt een potentiële slaapplaats voor diverse vogelsoorten. Aangezien het eiland niet toegankelijk is, is hiernaar geen onderzoek verricht. Op de onderzoekslocatie is wel een groep huismussen waargenomen die mogelijk gebruik kunnen maken van de onderzoekslocatie om te slapen.

5.2 Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.* 1997) blijkt dat in het uurhok de volgende soorten vleermuizen voorkomen; rosse vleermuis (kolonie), gewone baardvleermuis (ook winterverblijf), franjestaart (alleen winterverblijf), watervleermuis (kolonie), gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De onderzoekslocatie is ongeschikt voor het vormen van kolonies vanwege de afwezigheid van bebouwing of holtebomen.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

In het aangrenzende gebied zijn geschikte locaties voor verblijfplaatsen van verscheidene vleermuissoorten.

Vliegroutes en foeragerende vleermuizen

De onderzoekslocatie zal hoogstwaarschijnlijk als foerageergebied voor vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis, laatvlieger en franjestaart fungeren. Door de aanwezigheid van open water, in combinatie met de begroeiing en de beschutting langs de rand van de onderzoekslocatie, zijn veel insecten te verwachten.

Het is niet te verwachten dat de begroeiing op de onderzoekslocatie een belangrijke vliegroute voor vleermuissoorten vormt. De omgeving is dermate kleinschalig dat de begroeiing langs de onderzoekslocatie geen belangrijk lijnvormig element vormt.

5.3 Overige zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn sporen van de egel waargenomen. Egels zullen naar alle waarschijnlijkheid gebruik maken van de onderzoekslocatie om te foerageren en te overwinteren in de strooisellaag langs de randen van de onderzoekslocatie. Het voorkomen van andere zoogdieren is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld maar wel waarschijnlijk. De meeste kleinere soorten zijn tegenwoordig niet meer streng beschermd binnen de Flora- en faunawet.

De aanwezigheid van marterachtigen op of rond de onderzoekslocatie valt niet uit te sluiten, maar is niet erg waarschijnlijk. Er zijn geen geschikte verblijfplaatsen of potentiële dagrustplaatsen in de vorm van takkenbossen of "rommelhoekjes" op de onderzoekslocatie aanwezig. In de directe omgeving zijn voor de steenmarter geschikte verblijfplaatsen te vinden.

5.4 Amfibieën, reptielen en vissen

De onderzoekslocatie vormt een zeer geschikt habitat voor amfibieën. Op de onderzoekslocatie zijn de meeste algemene soorten te verwachten, zoals kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker en groene kikker complex (bastaardkikker/meerkikker/poelkikker). De poel en de directe omgeving vormt een geschikt voortplantingsgebied, alsmede een overwinteringsgebied. Voor de meeste algemene soorten is in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een ontheffing voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk. Dit neemt niet weg dat in het kader van de zorgplicht het niet is toegestaan deze dieren te verwonden of te doden.

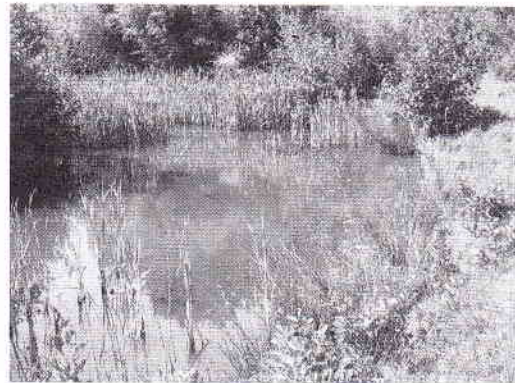

Foto 3: poel op onderzoekslocatie

Van de strenger beschermde amfibiesoorten is op de onderzoekslocatie enkel de kamsalamander te verwachten. Deze soort wordt volgens gegevens van RAVON in de directe omgeving aangetroffen. De zeldzame knoflookpad is sinds lange tijd niet meer in de omgeving van Borne waargenomen en de aanwezigheid ervan kan derhalve uitgesloten worden op de onderzoekslocatie.

Volgens gegevens van de RAVON komt de levendbarende hagedis in het uurhok voor. De onderzoekslocatie zelf vormt geen geschikt habitat voor deze soort. De aanwezigheid van overige reptielensoorten kunnen op grond van verspreidingsgegevens worden uitgesloten.

Het is niet bekend of in de vijver vissen aanwezig zijn. Gelet op het groot aantal kikkers dat tijdens het veldbezoek werd waargenomen is de verwachting dat er geen vissen in de poel voorkomen. Bij predatie door vissen neemt het voortplantingssucces van amfibieën sterk af.

5.5 Libellen en vlinders

Volgens gegevens van het natuurloket zijn er in het kilometerhok waarbinnen de onderzoekslocatie zich bevindt geen onderzoeksgegevens van libellen en vlinders bekend. Op de onderzoekslocatie zijn echter goede voortplantingsmogelijkheden voor libellen. Verspreidingsgegevens van libellen zijn op 5 x 5 kilometerhok niveau bekend. Geen van de soorten die volgens gegevens van de vlinderstichting na 2001 in het uurhok zijn waargenomen, zijn in het kader van de Flora- en faunawet streng beschermd.

Op de onderzoekslocatie worden op grond van de aanwezige vegetatie geen zeldzame of streng beschermde vlindersoorten verwacht.

5.6 Vaatplanten

De vegetatie op de onderzoekslocatie is uitbundig. In de poel zijn algemene soorten als lisdodde en waterweegbree waargenomen. Er zijn geen beschermden soorten zoals zwanebloem waargenomen. Uit gegevens van de natuurbank blijkt dat er in het kilometerhok enkele beschermden plantensoorten zijn waargenomen. De gekarteerde plantengemeenschappen hebben echter geen betrekking op de onderzoekslocatie. Op de onderzoekslocatie worden geen beschermden plantensoorten verwacht.

6. TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

In kader van de voorgenomen plannen zijn er overtredingen te verwachten voor amfibieën en voor broedvogels. Voor de overige soortgroepen zijn door het ontbreken van geschikt biotoop voor beschermden soorten geen overtredingen te verwachten ten aanzien van de wetgeving. Het verlies van foerageergebied voor vleermuissoorten is dermate gering dat er geen negatieve gevolgen voor de voorkomende soorten te verwachten zijn.

6.1 Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd. De Flora- en faunawet regelt onder meer de bescherming van vogels in het broedseizoen: het verstoren van broedende vogels en jongen of het vernielen van nesten en eieren is verboden. In de meeste gevallen is een overtreding gemakkelijk te voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of de broedgelegenheid buiten het broedseizoen te verwijderen. Spechtsoorten, kolonievogels en de meeste roofvogels zijn het gehele jaar beschermd omdat de nestplaats, bomengroep of boomholte ook buiten het broedseizoen gebruikt wordt.

Indien de beplanting in de winterperiode wordt verwijderd, zullen er geen overtredingen plaatsvinden met betrekking tot broedvogels. Echter, het verwijderen van vegetatie in de winter kan tot overtreding leiden ten aanzien van overwinterende amfibieën en zoogdieren. Om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen zal een werkplan opgesteld moeten worden, waarin de uitvoering van werkzaamheden en de effecten ervan op de verschillende soortgroepen zal moeten worden beschreven.

6.2 Amfibieën

De werkzaamheden op de onderzoekslocatie kunnen leiden tot een overtreding van de Flora- en faunawet indien de kamsalamander op de onderzoekslocatie voorkomt. Op grond van de huidige onderzoeksinspanning kan het voorkomen ervan niet worden uitgesloten. De onderzoekslocatie vormt een geschikt habitat voor de soort en in de omgeving wordt deze aangetroffen.

Afgezien van het voorkomen van streng beschermden amfibieën, zoals de kamsalamander, zal het zondermeer dempen van de poel leiden tot het doden of verwonden van een aantal overige amfibieënsoorten. Amfibieën kennen een periode van winterrust. In deze periode zitten ze ondergedoken in de bodem van de poel of onder boomstronken en dergelijke. Conform de zorgplicht dient in de planvorming derhalve rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van amfibieën. Hierbij speelt niet alleen de poel zelf, maar ook de omliggende vegetatie een belangrijke rol. Voor het dempen van de poel is geen optimale periode vast te stellen; hoogstens is er sprake van een acceptabele periode. Aanvullende maatregelen zijn echter altijd van toepassing.

5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy bv heeft in opdracht van Westerdiep Adviseur Milieu en Ruimte een quickscan flora en fauna uitgevoerd aan de Leemweg (ong.) in de gemeente Borne.

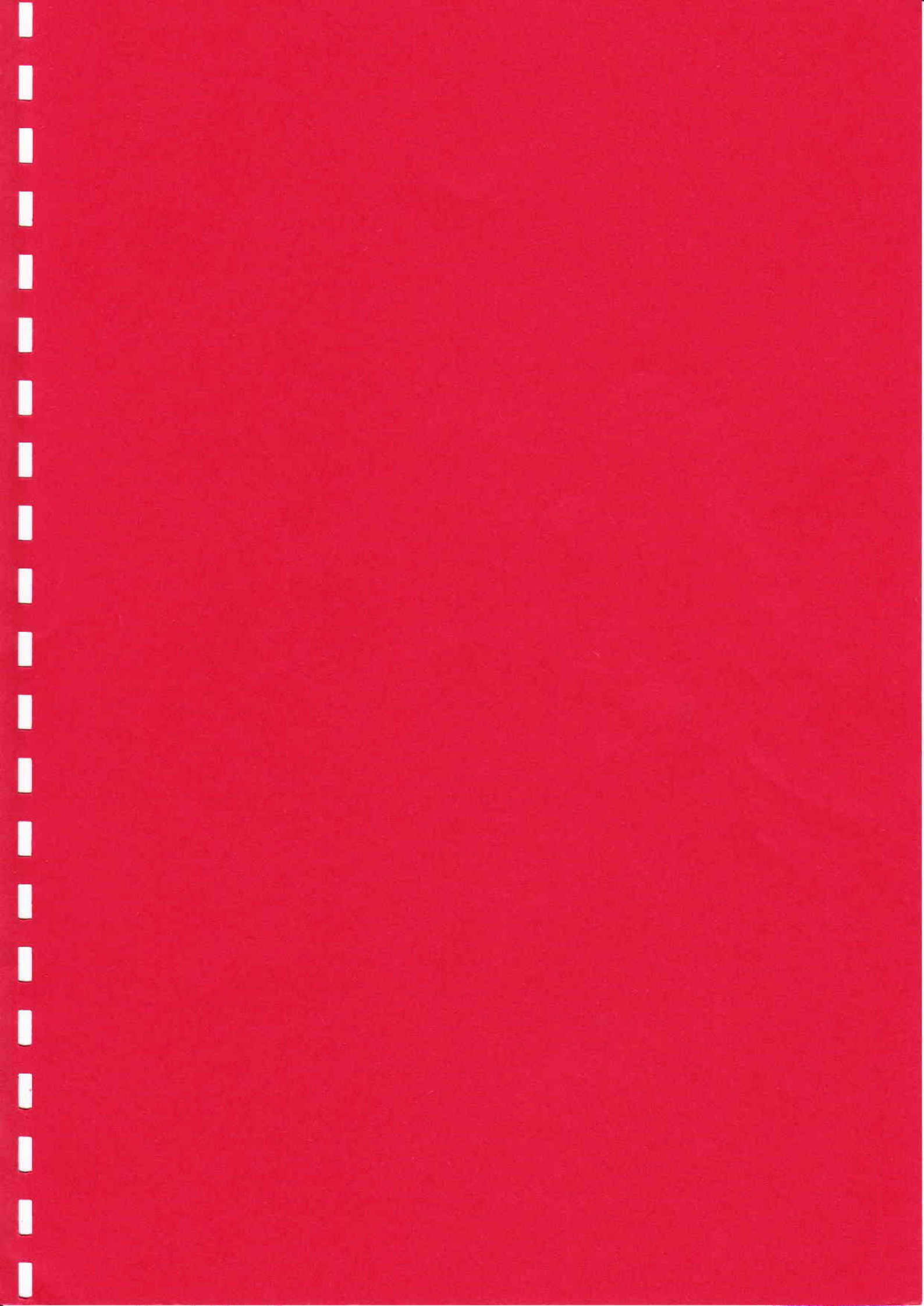
De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

De ecologische waarde van de onderzoekslocatie is hoog. De onderzoekslocatie vormt een geschikt habitat voor algemene amfibieënsoorten. Mogelijk vormt de onderzoekslocatie onderkomen voor de streng beschermde kamsalamander. Verder zijn er op de onderzoekslocatie verscheidene broedvogels te verwachten.

De voorgenomen nieuwbouw zal leiden tot overtreding van de Flora- en faunawet indien er sprake is van de aanwezigheid van de kamsalamander. Met de huidige onderzoeksinspanning kan hieromtrent geen uitsluitel worden gegeven. Aanvullend onderzoek naar deze soort is derhalve gewenst. Uit een inventarisatie van deze soort zal moeten blijken of ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet aangevraagd dient te worden. De informatie uit een inventarisatie kan tevens gebruikt worden ter onderbouwing van een eventuele ontheffingsaanvraag.

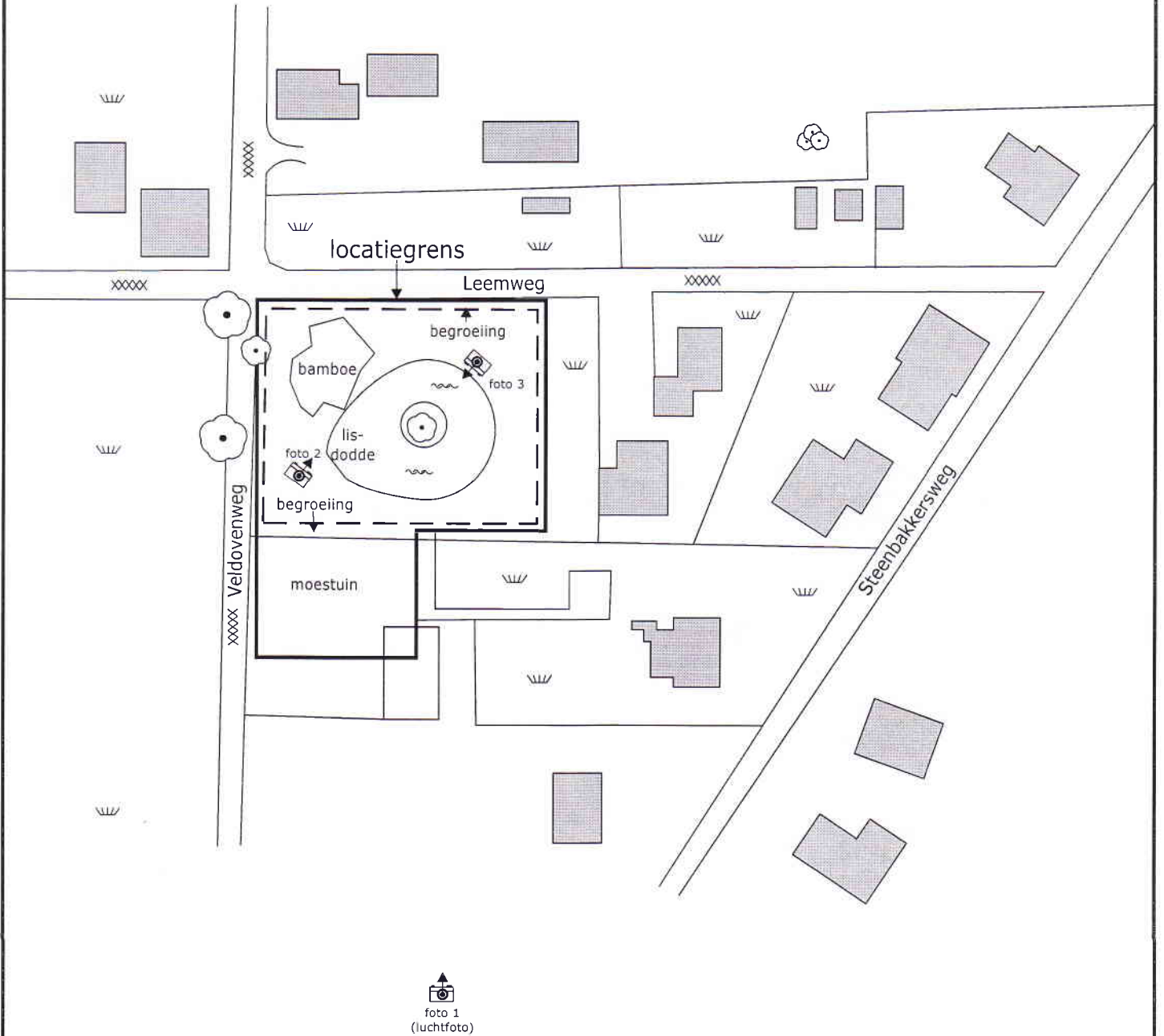
Voor broedvogels kan in het kader van de Flora- en faunawet overtreding van artikelen 9 tot en met 12 worden voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Echter, overtredingen ten aanzien van overwinterende amfibieën en kleine zoogdieren kunnen hiervan het gevolg zijn. In het kader van de zorgplicht zal in ieder geval rekening gehouden moeten worden met de aanwezigheid van al deze soortgroepen. Voor het dempen van de poel is geen optimale periode vast te stellen; hoogstens is er sprake van een acceptabele periode. Aanvullende maatregelen zijn daarom altijd van toepassing. Econsultancy bv adviseert de planning van de werkzaamheden, met de onderlinge afstemming voor zowel broedvogels en amfibieën en de aanvullende maatregelen voor amfibieën in een werkplan vast te leggen.

Voor overige soortgroepen zijn er geen overtredingen van de Flora- en faunawet te verwachten. De afname van het areaal dat als foerageergebied wordt gebruikt voor vleermuissoorten is dermate gering dat dit geen negatieve effecten zal hebben voor de te verwachten soorten.

Titel: Topografische ligging van de onderzoekslocatie		
Project: 06092503 BRN.WES.ECO		
	Schaal: 1:25.000	Datum: 28-09-2006
	Kaartblad: 28 G	Bijlage: 1

legenda:

- gras
- boom
- water
- standplaats + richting fotoname
- asfalt
- bebouwing

Titel: locatieschets		
Project: 06092503 BRN.WES.ECO		
	Schaal: 1:1000	Datum: 28-09-2006
Getekend: LP	Bijlage: 2	A4

Bijlage 3 Geraadpleegde bronnen

LITERATUUR

Bal, D., Beije, H.M., Fellingner, M., Haveman, R. Opstal, A.J.F.M. van en Zadelhoff, F.J. van, 2001. Handboek Natuurdoeltypen, Tweede, geheel herziene editie. Wageningen, 2001. Expertisecentrum LNV, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

Crombaghs B.H.J.M & Creemers, R.C.M., Beschermingsplan Knoflookpad 2001-2005. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 's Gravenhage.

Crombaghs B.H.J.M & Creemers, R.C.M., Beschermingsplan Boomkikker 2001-2005. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 's Gravenhage.

Limpens, H.J.G.A., Mostert, K. & Bongers, W. (eds.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Limpens, H.J.G.A, Zoogdierenvereniging VZZ, Eco Consult&projectmanagement, Vleermuizen en planologie, cursusdictaat, 2005.

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Nie, H.W., de 1996. Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen. Stichting Atlas verspreiding Nederlandse zoetwatervissen. Media Publishing Int., Doetinchem.

SOVON Broedvogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Mueaum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Gemeente Arnhem, Dienst Stadsbeheer, R. Driessen, C. Paris. Natuurkalender Arnhem, oktober 2003. M.m.v. Klankbordgroep Natuur en Milieu, Ministerie van LNV Directie Oost, provincie Gelderland, VZZ, RAVON en Vogelbescherming.

GERAADPLEEGDE INTERNETSITES

www.overijssel.nl
www.minInv.nl/natura2000
www.natuurloket.nl
www.ravon.nl
www.vlinderstichting.nl

VESTIGING

Doetinchem

POST/BEZOEKADRES

Havenstraat 124

PC/PLAATS

7005 AG Doetinchem

TELEFOON

(0314) 36 51 50

FAX

(0314) 36 51 77

E-MAIL

**doetinchem@
Econsultancy.nl**

INTERNET

Econsultancy.nl

Munsterhuis Geluidsadvies bv
T.a.v. de heer R. Munsterhuis
Katoenstraat 7
7572 CW OLDENZAAL

VESTIGING
Doetinchem

POST/BEZOEKADRES
Havenstraat 124

PC/PLAATS
7005 AG Doetinchem

TELEFOON
(0314) 36 51 50

FAX
(0314) 36 51 77

E-MAIL
**doetinchem@
Econsultancy.nl**

INTERNET
Econsultancy.nl

Doetinchem, 26 april 2007

Betreft: **aanvullend ecologisch onderzoek Leemweg (ong.) te Borne**
Project: **06112623 BRN.WES.ECO**

Geachte heer Munsterhuis,

Hierbij ontvangt u de tussentijdse briefrapportage betreffende de resultaten van het aanvullend ecologisch onderzoek aan de Leemweg (ong.) in de gemeente Borne.

Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna dat in september 2006 door Econsultancy bv is uitgevoerd.

Doel van het aanvullend onderzoek is het vaststellen of op de onderzoekslocatie de streng beschermde (Flora- en faunawet tabel 3) kamsalamander (*Triturus cristatus*) voorkomt. Tevens is gelet op het voorkomen van broedvogels en andere beschermde soorten die van een dergelijke vijver gebruik zouden kunnen maken. Tevens zal er een werkplan opgesteld worden waardoor de ruimtelijke ingreep conform de zorgplicht plaats zal kunnen vinden.

Onderzoekmethode

Het veldwerk is uitgevoerd op 20 maart en 19 april 2007. De eerste ronde heeft overdag plaatsgevonden waarbij de gehele vijver eerst is geïnspecteerd op aanwezige beschermde soorten waarna de vijver op meerdere plekken met behulp van een RAVON schepnet is bemonsterd. De tweede veldronde heeft in de avonden plaatsgevonden om zodoende eventueel aanwezige dieren met behulp van een zaklamp en veel geduld te kunnen spotten. Vervolgens is de vijver nog op een aantal plekken bemonsterd met een RAVON schepnet.

Voor het bemonsteren met behulp van een RAVON schepnet is bij één van de veldecologen (De heer M.W.J. Stevens) een ontheffing in bezit voor het uitvoeren van onderzoek naar amfibieën, vissen en reptielen.

RABOBANK SWALMEN
150 393 997

VESTIGINGEN
**Doetinchem
Swalmen**

KVK NUMMER
130 382 86

BTW NUMMER
NL8050 75 197B01

Resultaten

Amfibieën

De kamsalamander is niet waargenomen of gevangen gedurende het veldonderzoek. Er zijn geen andere salamandersoorten, zoals de kleine watersalamander of de alpenwatersalamander, aangetroffen. Ook zijn er geen salamanderlarven gevangen. De afwezigheid van geschikte ondergedoken bladvegetatie en de aanwezigheid van vrij veel vis zijn mogelijk enkele van de oorzaken waardoor de vijver niet gebruikt wordt door salamanders.

De vijver wordt wel gebruikt als voortplantingswater door gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker. Tijdens de eerste veldronde zijn tussen de overvloedige vegetatie van waterpest veel eisnoeren van de gewone pad aangetroffen. Op dezelfde plaats zijn tevens tussen de 20 en 30 eierklompen van de bruine kikker waargenomen. Langs en in de vijver zaten ten tijde van de eerste ronde enkele gewone padden en bruine kikkers. Tijdens de tweede veldronde bleek de vijver bevolkt met een groot aantal groene kikkers. Na determinatie met behulp van door RAVON uitgebrachte determinatieliteratuur is op zicht vastgesteld dat het hier gaat om de bastaardkikker (nooit volledig vast te stellen zonder DNA onderzoek).

Broedvogels

De vijver wordt gebruikt als broedlocatie door een waterhoen. Tijdens de eerste ronde is een nest met minimaal 6 eieren aangetroffen en tijdens de tweede ronde zat er een waterhoen met 3 jongen op het eiland in het midden van de vijver.

De vegetatie rondom de vijver wordt intensief gebruikt als slaapplek van huismus, spreeuw en merel. In de struiken en de bamboe zullen naar verwachting meerdere algemene broedvogelsoorten broeden. Dit is tevens reeds vastgesteld in de quickscan flora en fauna.

Zoogdieren

Gedurende de avonduren zijn er boven de vijver en in de directe omgeving enkele gewone dwergvleermuizen waargenomen met behulp van een bat-detector. De vleermuizen maakten niet specifiek gebruik van de vijver als foerageergebied maar gebruikten de vijver als onderdeel van een groter jachtgebied.

Vissen

In de vijver zit voornamelijk kleine blankvoorn. De blankvoorns zijn in het verleden door de eigenaar zelf uitgezet. De vijver werd vervolgens door de eigenaar gebruikt als visvijver. Het is niet uitgesloten dat er ook nog andere vissoorten in de vijver zitten. Viseieren en larven verspreiden zich gemakkelijk door het aanbrengen van vegetatie en via de poten en veren van watervogels.

VESTIGING

Doetinchem

POST/BEZOEKADRES

Havenstraat 124

PC/PLAATS

7005 AG Doetinchem

TELEFOON

(0314) 36 51 50

FAX

(0314) 36 51 77

E-MAIL

doetinchem@
Econsultancy.nl

INTERNET

Econsultancy.nl

RABOBANK SWALMEN

150 393 997

VESTIGINGEN

Doetinchem
Swalmen

KVK NUMMER

130 382 86

BTW NUMMER

NL8050 75 197B01

Conclusies

Amfibieën

De vijver wordt niet gebruikt door de kamsalamander of door enige andere salamandersoort. De geleverde onderzoeksinspanning en het ontbreken van enige waarneming van een salamandersoort in de vijver levert voldoende bewijs voor deze stelling. Het is echter nooit uit te sluiten dat de vijver in de nabije toekomst door een salamandersoort gebruikt zal gaan worden.

Voor het verlies van het voortplantingswater en landhabitat voor de aangetroffen algemene beschermde soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen en ontwikkelingen.

Broedvogels

De waargenomen vogelsoorten maken buiten het broedseizoen geen gebruik van de nestgelegenheid. De huismus broedt niet op de onderzoekslocatie maar rust hier enkel. Het uitvoeren van werkzaamheden tijdens het broedseizoen is niet mogelijk zonder een goedgekeurde gedragscode. Het verwijderen van vegetatie kan zondermeer buiten het broedseizoen uitgevoerd worden.

Zoogdieren

Het verlies van foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis is dermate gering dat er geen effect zal plaatsvinden op een vaste rust- en verblijfplaats in de omgeving van de onderzoekslocatie. Er gaan geen vaste rust- en verblijfplaatsen verloren. Een ontheffingsaanvraag is zodoende niet noodzakelijk.

Vissen

Blankvoorn is geen beschermde soort. Het is niet waarschijnlijk dat er een beschermde soort in de vijver aanwezig is. Het dempen van de vijver dient wel plaats te vinden zonder onnodige verstoring en doodmaken van aanwezige vis.

Ontheffingsaanvraag en werkplan

Het is niet noodzakelijk om een ontheffingsaanvraag van Flora- en faunawet artikel 75 aan te vragen voor verstoring van beschermde soorten. Voor de gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen.

Het nog op te stellen werkplan zorgt ervoor dat de werkzaamheden conform de zorgplicht uitgevoerd zullen worden. Hierbij valt te denken aan het uitvoeren van werkzaamheden in de najaarsperiode (september/oktober) voor amfibieën en buiten het broedseizoen voor vogels. Het aanbieden van een (tijdelijke) alternatieve plek voor amfibieën samen met het wegvangen en verplaatsen van aanwezige amfibieën en vissen, voorafgaand aan de demping van de vijver, zal onderdeel uitmaken van het werkplan.

Voor het vervoeren en verplaatsen van vis en amfibieën naar een geschikte alternatieve plek is het noodzakelijk om een ontheffing Flora- en faunawet artikel 13 (verbodsbepaling ten aanzien van vervoeren, onder zich hebben) aan te vragen. Het is noodzakelijk om in het kader van het opstellen van het werkplan overleg te plegen met de gemeente Borne en het bevoegd gezag (Dienst Regelingen) over wat de beste mogelijkheden zijn voor het verplaatsen van amfibieën en de vis.

VESTIGING
Doetinchem

POST/BEZOEKADRES
Havenstraat 124

PC/PLAATS
7005 AG Doetinchem

TELEFOON
(0314) 36 51 50

FAX
(0314) 36 51 77

E-MAIL
**doetinchem@
Econsultancy.nl**

INTERNET
Econsultancy.nl

RABOBANK SWALMEN
150 393 997

VESTIGINGEN
**Doetinchem
Swalmen**

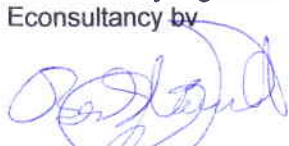
KVK NUMMER
130 382 86

BTW NUMMER
NL8050 75 197B01

Mocht u nog vragen hebben betreffende de rapportage, dan kunt u contact opnemen met ondergetekende.

Met vriendelijke groeten,
Econsultancy bv

f.o.

Ing. M.W.J. Stevens,
Projectleider

Ing. E.R. Witter
Kwaliteitscoördinator

VESTIGING

Doetinchem

POST/BEZOEKADRES

Havenstraat 124

PC/PLAATS

7005 AG Doetinchem

TELEFOON

(0314) 36 51 50

FAX

(0314) 36 51 77

E-MAIL

**doetinchem@
Econsultancy.nl**

INTERNET

Econsultancy.nl

RABOBANK SWALMEN

150 393 997

VESTIGINGEN

**Doetinchem
Swalmen**

KVK NUMMER

130 382 86

BTW NUMMER

NL8050 75 197B01

Eco nsultancy bv

- ✦ Bodemonderzoek
- ✦ Waterbodemonderzoek
- ✦ Milieu-advisering

ECOLOGISCH WERKPLAN

LEEMWEG (ONG.)

GEMEENTE BORNE

Project: BRN.WES.ECO
Rapportnummer: 06112623
Status: Ecologisch werkplan
Datum: 25 mei 2007
Opdrachtgever: Munsterhuis Geluidsadvies bv
Katoenstraat 7
7572 CW Oldenzaal
Tel. 0541 - 539333
Fax 0541 - 531860
Contactpersoon: Dhr. R. Munsterhuis

Uitvoerder: Econsultancy bv
Havenstraat124
7005 AG Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Fax 0314 - 365177
Mail Doetinchem@Econsultancy.nl

Opsteller: Ing. M.W.R. Stevens
Paraaf:

Kwaliteitscontroleur: Ing. E.R. Witter
Paraaf:

NGB

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
2.	BESCHERMING CONFORM DE NATIONALE WETGEVING	1
3.	WERKPLAN	2
3.1	Soortgroepen	2
3.2	Stappenplan	3
3.3	Uit te voeren activiteiten.....	3
3.4	Verplaatsen	4
3.5	Begeleiding	4

BIJLAGE:

1. - Natuurwetgeving en beleid

1. INLEIDING

Econsultancy bv heeft van Munsterhuis Geluidsadvies bv opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek en het opstellen van een ecologisch werkplan aan de Leemweg (ong.) te Borne in de gemeente Borne.

De aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging. Het ecologisch werkplan is opgesteld conform de Zorgplicht (Flora- en faunawet artikel 2).

Het werkplan is opgesteld op basis van de resultaten van het aanvullend onderzoek waarover middel een tussentijdse briefrapportage is gerapporteerd door Econsultancy op 26 april 2007.

Het werkplan richt zich op het voorkomen van broedvogels, op het voorkomen van algemeen voorkomende beschermde amfibieën en algemeen voorkomende vissoorten. Indien er tijdens de werkzaamheden onvoorzien toch strenger beschermde soorten worden aangetroffen dienen hiervoor passende maatregelen getroffen te worden zoals het doorlopen van een ontheffingsaanvraag-procedure.

De maatregelen voor de soortgroep broedvogels zijn opgesteld om een overtreding van de Flora- en faunawet te vermijden en te voorkomen. De maatregelen voor de overige soorten zijn opgesteld in het kader van de Zorgplicht omdat de voorgenomen activiteiten de Flora- en faunawet niet overtreden.

Ten behoeve van het opstellen van dit werkplan is gebruik gemaakt van interne expert kennis, van de door het Ministerie van LNV opgestelde Natuurkalenders en de door diverse soortbeschermde organisaties als RAVON en SOVON algemeen beschikbare documentatie en kennis.

Indien de werkzaamheden uitgevoerd worden zoals in dit werkplan staat omschreven zullen er geen niet te voorkomen en onnodige overtredingen van de Flora- en faunawet plaatsvinden ten opzichte van broedvogels en zal er geen onnodige en niet te voorkomen verstoring, verwonding en doding optreden van amfibieën en vissen.

Econsultancy bv is lid van de branchevereniging 'Netwerk Groene Bureaus' en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde richtlijnen.

2. BESCHERMING CONFORM DE NATIONALE WETGEVING

Door in de planfase van een (bouw)project of ruimtelijke ontwikkeling rekening te houden met het eventueel voorkomen van beschermde en/of zeldzame planten- en diersoorten wordt de kans vergroot, dat een populatie van een bepaalde soort overlevingskansen of migratiemogelijkheden heeft en dat de soort geen onnodige schade ondervindt van de ingreep.

Zorg voor alle inheemse planten- en diersoorten en voor de natuurlijke rijkdommen van gebieden is dan ook een naleving van de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur en milieu. De instrumenten die deze bescherming mogelijk maken zijn op Europees niveau vertaald in de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. De Europese wetgeving is in Nederland vertaald in de Flora- en faunawet voor de soortbescherming en in de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 voor de gebiedsbescherming. Nederland heeft daarmee onder andere de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn in nationale wetgeving verankerd. Om alle gebieden met elkaar te verbinden en om uitwisseling en verspreiding van soorten mogelijk te maken wordt er in Nederland druk gewerkt aan de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In Nederland worden diverse Rode lijsten van bedreigde soorten gehanteerd bij beoordelingen voor de aanwijzing van bescherming en compensatie. In bijlage 1 wordt een nadere toelichting gegeven omtrent de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur.

3. WERKPLAN

3.1 Soortgroepen

Het werkplan heeft betrekking op broedvogels, amfibieën, vissen en planten.

Broedvogels

Op de onderzoekslocatie broeden enkele vogelsoorten waaronder waterhoen. Van deze soort is een nest met eieren en enkele weken later een individu met jongen waargenomen. Het is mogelijk dat er gedurende het seizoen meerdere legsels grootgebracht worden en er ten tijde van de werkzaamheden nog jonge dieren aanwezig zijn of dat er een nest met eieren aanwezig is. In de begroeiing rondom de vijver en op het eiland in het midden van de vijver broeden diverse andere soorten. Van geen van de aanwezige en te verwachten soorten zijn de nesten jaarrond beschermd.

Amfibieën

De vijver wordt gebruikt als voortplantingshabitat door gewone pad, bastaardkikker en bruine kikker. Deze soorten maken ook na de voortplantingsperiode en in de winter gebruik van de onderzoekslocatie als landhabitat. Een groot deel van de individuen zal naar andere geschikte locaties trekken. De bruine kikker maakt in de winter gebruik van de bodem van de vijver om te overwinteren.

In het water zijn tijdens de voortplantingsperiode eiklumpen en eisnoeren waargenomen. De larven van de meeste amfibieën komen gedurende het einde van de zomer als kikker of pas aan land. Het komt ook vaak voor dat een deel van de larven als larve in het water overwinteren om pas in het volgende seizoen verder te groeien.

Vissen

In de vijver komt in ieder geval de blankvoorn voor. Het is waarschijnlijk dat er ook andere vissoorten van de vijver gebruik maken. De vis is van oorsprong door menselijk handelen in de vijver terechtgekomen ten behoeve van sportvis doeleinden en er heeft nooit uitwisseling met oppervlaktewater plaatsgevonden.

Planten

In en om het water staan veel verschillende soorten planten. Geen van deze planten komt voor op de rode lijst en zijn evenmin beschermd volgende de Flora- en faunawet. Conform de zorgplicht zouden voorzover mogelijk de aanwezige planten een nieuwe bestemming gegeven moeten worden. Gezien het karakter van de vegetatie is het niet noodzakelijk om (water) planten naar een nieuwe plek te verplaatsen.

3.2 Stappenplan

De najaarsperiode van half augustus tot eind oktober is de beste periode om de werkzaamheden uit te voeren. Er zullen dan geen broedvogels gebruik maken van de onderzoekslocatie en amfibieën kunnen dan nog gemakkelijk een nieuw onderkomen betrekken om de winter door te komen.

De optimale startdatum ligt tussen september en half oktober. De stappen dienen op zeer korte termijn (het liefst binnen enkele dagen of een week) na elkaar plaats te vinden om zodoende herkolonisatie en onnodige verstoring te voorkomen.

- Stap 1. Controle broedvogels en amfibieën
- Stap 2. Aansluitend verwijderen van alle vegetatie en los materiaal op de onderzoekslocatie onder begeleiding van een deskundige die aanwezige amfibieën kan herkennen en mag opvangen en verplaatsen.
- Stap 3. Leegpompen vijver en vangen, controleren en verplaatsen van vissen, amfibieën en indien mogelijk ook waterplanten.
- Stap 4. Indien er een lange periode tussen het leeghalen en dempen zit, dient de locatie afgezet te worden met een amfibieënscherm ter voorkoming van een herkolonisatie door amfibieën.
- Stap 5. Volledig dempen van de vijver.

3.3 Uit te voeren activiteiten

Op de onderzoekslocatie zullen een tweetal woningen met bijbehorende tuin gerealiseerd worden. Om de nieuwbouw mogelijk te maken is het noodzakelijk om de aanwezige vegetatie te verwijderen en de vijver te dempen. Tevens zal een kleine greppel met een deel van de aangrenzende moestuin op het zuidelijk deel van de onderzoekslocatie betrokken worden bij de nieuwbouwlocatie.

Stap 1 en 2. Kappen en verwijderen van de vegetatie

Het kappen en verwijderen van de vegetatie dient buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden. Het vogel broedseizoen loopt globaal van half maart tot half juli. Waterhoen kan nog tot halverwege september op het nest zitten of nog bezig zijn met het grootbrengen van niet vliegvlugge jongen.

Het is echter mogelijk dat er buiten deze periode toch een nest met eieren of jongen aanwezig is of dat er nog niet onafhankelijke jongen van de onderzoekslocatie gebruik maken. Een controle door een deskundige direct voorafgaand aan de kapwerkzaamheden dient uitsluitel te bieden over de aanwezigheid van een broedvogel. Indien er een broedgeval is zal er gewacht dienen te worden totdat de jongen uitgevlogen zijn voordat de werkzaamheden vervolgd kunnen worden.

Omdat meerdere aanwezige amfibiesoorten ook op het land voorkomen en zich verschuilen in het hoge gras, onder vegetatie en in de strooisellaag is het noodzakelijk om direct voorafgaand aan de werkzaamheden locatie te controleren op amfibieën en de aanwezige individuen weg te vangen. Ook tijdens de werkzaamheden dienen alle waargenomen individuen opgevangen te worden om elders losgelaten te worden.

Stap 3. Leegpompen van de vijver

Omdat er maar relatief weinig vis in de vijver zit en er in het najaar maar weinig amfibieën zich in het water verschuilen en de meeste amfibieënlarven zijn volgroeid tot pad of kikker kan de vijver voor het grootste deel leeggepompt worden. Om te voorkomen dat er toch individuen opgepompt worden zal er gewerkt moeten worden met een laag debiet en een fijn rooster voor de zuigslang. De zuigslang dient in de gaten gehouden te worden om eventueel aangezogen dieren en planten weg te houden. Als de vijver nagenoeg leeg is zullen de vissen en andere dieren met behulp van een schepnet gevangen kunnen worden om vervolgens elders losgelaten te kunnen worden. De sliblaag dient voorafgaand aan het verwijderen of volgooien met grond gecontroleerd te worden op amfibieën en vissen.

Stap 4. Voorkomen van Herkolonisatie

Om herkolonisatie met amfibieën te voorkomen dienen de werkzaamheden snel achter elkaar uitgevoerd te worden. Indien er meerdere weken dan wel maanden tussen het leeghalen van de vijver en het dempen van de vijver gaat zitten dient de onderzoekslocatie afgezet te worden om amfibieën van buiten de onderzoekslocatie tegen te kunnen houden. Na het weghalen van de vegetatie en de ondergroei dient ook alle rommel, stenen en plantenmateriaal van de onderzoekslocatie weggehaald te worden om zodoende geen nieuwe verblijfsmogelijkheden te creëren voor amfibieën, vogels en andere dieren.

Stap 5. Demping van de vijver

Vervolgens dient de vijver zo spoedig mogelijk gedempt te worden om zodoende herkolonisatie te voorkomen. Na demping van de vijver dient ervoor gezorgd te worden dat er geen water kan stagneren ter plaatse van de voormalige vijver. In eventueel stagnerend water en modder kunnen amfibieën alsnog verblijven.

3.4 Verplaatsen

De mogelijkheid om op de onderzoekslocatie een nieuwe plek te creëren voor amfibieën is door een diepe sloot te graven met een flauwe oever aan de zuidzijde van de onderzoekslocatie. Hier ligt voor een deel al een ondiepe greppel die verder uitgediept kan worden. Indien er tevens waterplanten en slib vanuit de vijver gebruikt wordt zal de sloot snel een geschikt habitat vormen voor amfibieën. Mogelijk dient er grondverbetering plaats te vinden waarbij er grond moet worden opgehoogd. Grond uit een nieuw te graven sloot of waterpartij op of in de omgeving van de locatie welke tevens dienst doet als nieuw habitat zou een geschikte oplossing kunnen zijn.

Indien de voorgaande mogelijkheid niet te realiseren is en voor de aanwezige vissen dient er contact opgenomen te worden met de gemeente Borne. In overleg met de gemeente Borne dient een geschikte alternatieve plek gevonden te worden om de amfibieën (mogelijk ook larven) en de vis uit te zetten. Voor de vis is de ten noorden van de onderzoekslocatie gelegen visplas mogelijk geschikt. Voor de amfibieën is deze plas vanwege een hogere predatiekans door andere vissoorten minder geschikt als alternatief habitat.

3.5 Begeleiding

Het wegvangen, controleren en begeleiden van de werkzaamheden dient te worden uitgevoerd door een ter zake kundige en daartoe bevoegd persoon (in het bezit van een ontheffing van de Flora- en faunawet artikel 13) te worden uitgevoerd.

Bijlage 1 Natuurwetgeving en beleid

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is de enige wet die de bescherming van wilde dier- en plantensoorten in Nederland regelt. In deze wet zijn de soortbeschermingsparagrafen van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn opgenomen. De Flora- en faunawet bevat een aantal verbodsbepalingen om de in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen (zie tabel I). De Flora- en faunawet hanteert een drietal beschermingscategorieën (zie tabel II). De volledige lijsten met beschermde soorten zijn (vanwege de omvang) terug te vinden op de website van het Ministerie van LNV. Indien een activiteit niet verstorend werkt of geen nadelige gevolgen heeft, waardoor aangetoond kan worden dat er geen verbodsbepalingen worden overtreden voor de in het gebied voorkomende beschermde soorten, hoeft er in de meest voorkomende gevallen geen ontheffing aangevraagd te worden. Ook al vindt er geen overtreding plaats dan dient er ten alle tijden rekening gehouden te worden met de Algemene Zorgplicht (Tabel III).

Tabel I. Verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Artikel 12	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Tabel II. Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

Tabel 1 algemeen beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing in het kader van artikel 75 aangevraagd te worden. Voor verstoring bij alle overige activiteiten is wel een ontheffing nodig. De ontheffingaanvraag wordt dan getoetst aan het criterium 'Doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (de zogenaamde 'lichte toets').
Tabel 2 overige beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' ('lichte toets').
Tabel 3 strikt beschermde soorten
Voor de soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen bij alle activiteiten (waaronder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) een ontheffing aangevraagd te worden. In een zeer beperkt aantal gevallen kan er op basis van een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode een vrijstelling verleend worden voor de ontheffingsverplichting bij een zeer beperkt aantal activiteiten. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan een drietal criteria (uitgebreide toets). Bij de uitgebreide toets dient aan alle afzonderlijke criteria te worden voldaan. De criteria zijn als volgt: de activiteiten of werkzaamheden doen geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort, er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief) voor de geplande activiteiten of werkzaamheden, die minder schade oplevert voor de betreffende soort en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang.

Tabel II (vervolg). Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

Vogels
Voor vogels geldt dat er altijd een ontheffing aangevraagd dient te worden. Indien activiteiten plaatsvinden waarbij verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van (broed)vogels dient er een uitgebreide toets, zoals beschreven bij Tabel 3 Flora- en faunawet toegepast te worden. Indien er gewerkt wordt volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode is het mogelijk dat er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij bestendig gebruik en onderhoud, bestendig beheer en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Bij broedvogels kan een overtreding in de meeste gevallen gemakkelijk voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Tabel III. Algemene Zorgplicht

Algemene Zorgplicht (artikel 2)
Een belangrijk uitgangspunt binnen de Flora- en faunawet is dat op elke burger de plicht rust om voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat iedereen zich dient in te spannen om de nadelige gevolgen voor een soort te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht is ten alle tijden van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats.

Natuurbeschermingswet

In oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet omvat de richtlijnen van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn ten aanzien van gebiedsbescherming. Door de verankering van de Europese wetgeving in de Natuurbeschermingswet ten aanzien van gebieden zullen de termen habitat- en vogelrichtlijngebied komen te vervallen. De betreffende gebieden worden momenteel opgenomen en aangewezen als Natura 2000 gebieden. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie.

In Nederland wordt een vergunningsstelsel toegepast waardoor een zorgvuldige afweging rondom projecten die gevolgen kunnen hebben in en op Natura-2000 gebieden gewaarborgd is. De vergunningen worden beoordeeld en afgegeven door de provincies of door het ministerie van LNV via Dienst Regelingen. In de aankomende jaren zullen voor alle gebieden beheerplannen opgesteld worden. In deze plannen staat wat wel en wat niet mag in en om een Natura-2000 gebied. Tot die tijd zal er per project beoordeeld moeten worden of er een mogelijk significant effect te verwachten valt op een beschermd gebied. In de Natuurbeschermingswet zijn tevens de Beschermde Natuurmonumenten en de Wetlands (Verdrag van Ramsar, Wetlands conventie) opgenomen.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De natuur in Nederland is behoorlijk versnipperd. Om daar verandering in aan te brengen werken het Rijk en de provincies sinds 1990 aan de aanleg van een duurzaam, samenhangend netwerk van grote en kleine natuurgebieden: de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is onderdeel van een Europees ecologisch netwerk en bestaat uit kerngebieden (in Nederland de Natura-2000 gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en de Wetlands) of verweven gebieden (gericht op de verweving van landbouw, wonen en natuur) die onderling verbonden worden door ecologische verbindingzones. Ecologische verbindingzones zijn stroken en stukjes natuur die de vaak verspreid liggende natuurgebieden met elkaar verbinden. Zo'n zone kan bestaan uit natuurvriendelijke oevers, houtsingels, bosjes, heidevelden en struweel. Maar het kan ook een serie poelen zijn, kruidrijk grasland, natte weilanden of graanakkers. Dieren en planten kunnen zich zo van het ene naar het andere leefgebied verplaatsen. Met name de kleine populaties die met uitsterven worden bedreigd, blijven hierdoor levensvatbaar. Negatieve invloed op de werking van een verbinding of aantasting van een verbinding dient vermeden en gecompenseerd te worden zodat het netwerk niet verslechtert.

Rode Lijsten

In opdracht van het Ministerie van LNV zijn voor diverse soortgroepen Rode Lijsten samengesteld, die regelmatig bijgewerkt worden. Deze Rode Lijsten vermelden van welke soorten het voortbestaan in Nederland bedreigd wordt. In door het Ministerie van LNV opgestelde soortbeschermingsplannen staan welke maatregelen genomen moeten worden om het voortbestaan van deze soorten te waarborgen. Deze soortbeschermingsplannen worden door diverse provincies gehanteerd voor compensatieverplichtingen.

VESTIGING

Doetinchem

POST/BEZOEKADRES

Havenstraat 124

PC/PLAATS

7005 AG Doetinchem

TELEFOON

(0314) 36 51 50

FAX

(0314) 36 51 77

E-MAIL

**doetinchem@
Econsultancy.nl**

INTERNET

Econsultancy.nl

TRENTELMAN VALKERIJ & FAUNABEHEER

Oude Hengeloseweg 88 7622 HX Borne

Tel/Fax: 074-266 38 24 / GSM: 06.54.33.79.70

Email: info@trentelmanvalkerij.nl

Internet: www.trentelmanvalkerij.nl

Borne, 10 december 2007

Geachte mevr. Bruins,

Bij deze laat ik u het verslag van het leegvissen van de vijver aan de Leemweg 6 te Borne toekomen.

Mocht u nog vragen hieromtrent hebben neemt u dan contact met mij op.

Met vriendelijke groeten,

Armand Trentelman

TRENTELMAN VALKERIJ & FAUNABEHEER

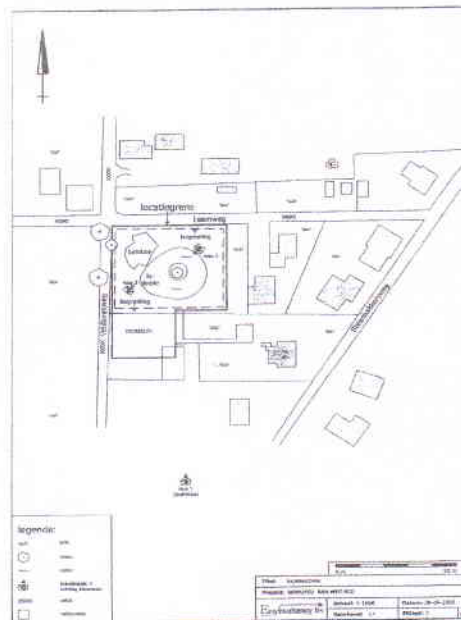
Oude Hengelseweg 88 7622 HX Borne

Tel/Fax: 074-266 38 24 / GSM: 06.54.33.79.70

Email: info@trentelmanvalkerij.nl

Internet: www.trentelmanvalkerij.nl

Rapportage Leegpompen vijver Leemweg 6 te Borne

Bron plattegrond: Econsultancy Quick Scan

Op 15 oktober j.l. zijn we begonnen met het leegpompen van de vijver aan de leemweg te Borne. Er werd gebruik gemaakt van een pomp welke voorzien was van de nodige afdekking ter voorkoming van aanzuiging en beschadiging van de vis.

Het betreft hier een kunstmatig aangelegde vijver welke door de jaren heen een vaste plek in zijn omgeving heeft ingenomen. Dit geldt zowel voor de beplanting van de oever en de waterplanten in de vijver als voor de uitgezette vissen.

Start van de werkzaamheden. We hebben de pomp geïnstalleerd zodat het water werd afgevoerd op een naastgelegen sloot. Dit verliep voorspoedig.

Vervolgens werd de speciale transportbak voor vissen gevuld met vijverwater en enkele zuurstofplanten. E.e.a. voor een zo humaan en rustig mogelijk vervoer van de vissen in een "eigen" omgeving.

In aansluiting hierop zijn we begonnen met het handmatig leegvissen van de vijver met behulp van grote schepnetten.

Op deze wijze zorg je voor zo min mogelijke schade aan de vissen.

Uit de vangsten blijkt dat er grote hoeveelheden Ruisvoorns en Blankvoorns in de vijver aanwezig zijn.

Na de vangst worden de vissen met zorg in de transportbak gedaan wederom om zoveel mogelijk schade aan de vissen te voorkomen.

Het uitzetten van de eerste vissen in het kleigat.

Dat uitzetten moet wederom rustig en geleidelijk aan gebeuren zodat de vissen niet verontrust en beschadigd worden.

De vissen zoeken rustig hun weg in de nieuwe leefomgeving

Het waterpeil is inmiddels danig aan het afnemen. Nu is alle voorzichtigheid geboden. Goede inspectie van de rietkragen en de bodem op achtergebleven vissen en op eventuele aanwezigheid van amfibieën. De laatst genoemden zijn echter niet aangetroffen.

De laatste dag is aangebroken en omdat de vijver nu zo goed als leeg is moeten we doorgaan tot we zeker weten dat alle vissen ook daadwerkelijk uit de vijver zijn. Om dit te kunnen vaststellen wordt de bodem van de vijver nauwkeurig doorzocht.

Tevens worden de rietkragen nogmaals uitvoerig geïnspecteerd.

Het karwei zit er op en met slechts 1 % verlies kunnen we wel spreken over een zeer geslaagd project.

Slotconclusie:

Het leegvissen van de vijver aan de Leemweg 6 te Borne heeft 2 ½ dag geduurd. Er zijn ca. 3000 vissen gevangen en overgezet naar het Kleigat. Het betrof hier Ruisvoorns en Blankvoorns. Er was slechts een verlies van 1%. Er zijn geen amfibieën aangetroffen

Mocht u nog vragen hebben betreffende de rapportage, dan kunt u contact opnemen met ondergetekende.

Met vriendelijke groeten,
Trentelman Valkerij & Faunabeheer

A.D.H. Trentelman